

УДК 331.4

КУЛЬТУРА БЕЗПЕКИ НА ОБ'ЄКТАХ НАЕК “ЕНЕРГОАТОМ”

*Ткач Є.Р.
Сукач Р.Ю.*

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

НАЕК “Енергоатом” – оператор усіх діючих атомних електростанцій (АЕС) України. Основна мета НАЕК “Енергоатом” – збільшення виробництва електроенергії та коефіцієнта використання встановленої потужності АЕС за умови постійного підвищення рівня безпеки експлуатації. До складу НАЕК “Енергоатом” входять чотири АЕС з 15 енергоблоками — Запорізька, Рівненська, Южно-Українська та Хмельницька, а також Ташлицька ГАЕС і Олександрівська ГЕС. Крім того, до складу НАЕК “Енергоатом” входять відокремлені підрозділи “Управління справами”, “Атомпроектінжиніринг”, “Атомремонт-сервіс”, “Науково-технічний центр”, “Аварійно-технічний центр”, “Атоменергомаш”, “Атомкомплект”, “Складське господарство”, “Атомприлад”, “Автоматика та машинобудування”, усього в компанії працює близько 35 тисяч чоловік.

Усвідомлюючи важливість безпеки при експлуатації АЕС та враховуючи рекомендації Міжнародним агентством з атомної енергії (МАГАТЕ), НАЕК “Енергоатом” на постійній основі здійснює діяльність з формування, підтримки та підвищення рівня культури безпеки. Метою цієї діяльності є створення атмосфери прихильності персоналу до безпеки, усвідомлення особистої відповідальності за безпеку та дотримання принципів культури безпеки. Поняття “культура безпеки” вперше з’явилося у 1986 році в процесі аналізу причин і наслідків Чорнобильської аварії, проведеного (МАГАТЕ). Було визнано, що саме відсутність культури безпеки стала однією з причин трагедії. Міжнародна консультативна група з ядерної безпеки при Генеральному директорі МАГАТЕ пропонує наступне визначення цього поняття : “Культура безпеки” – це такий набір характеристик і особливостей діяльності організації та поведінки окремих осіб, який встановлює, що проблемам безпеки атомних станцій, як таким, що мають вищий пріоритет, приділяється увага, яка визначається їх значущістю”. Досвід експлуатації АЕС показує, що причини виникнення аварій та інцидентів так чи інакше пов’язані з поведінкою людей (людським чинником), а саме – з їх ставленням до проблем безпеки. Тому до процесі формування культури безпеки на НАЕК “Енергоатом” залучено весь персонал, починаючи з вищого адміністративного рівня. На станціях працюють постійно діючі комітети з культури безпеки. Це колегіальні органи, що координують діяльність підрозділів атомної станції у частині підтримки та підвищення культури безпеки персоналу. Адміністраціями АЕС приділяється особлива увага формуванню особистої відповідальності та прихильності культурі безпеки всіх, чия діяльність впливає на безпеку АЕС, створити умови, в яких працівники не бо-

ялися б повідомляти про власні помилки. Також на АЕС впроваджена система виявлення та усунення невідповідностей “ОКО”. Вона надає кожному працівникові не лише право, а й практичну можливість безпосередньо брати участь у наведенні експлуатаційного порядку шляхом запису зауважень та пропозицій до центральної бази даних. Програми підготовки персоналу АЕС обов’язково містять розділи з культури безпеки, навчання з культури безпеки також проходить і щойно прийнятий персонал.

Для покращення культури безпеки на АЕС України компанією НАЕК “Енергоатом” розробляється “Програма Конкретних дій, спрямованих на становлення і розвиток культури безпеки”, яка включає в себе такі основні заходи:

– технічна політика керівництва у сфері безпеки, що включає встановлення пріоритету безпеки над економічними та виробничими цілями; підбір, навчання та підвищення кваліфікації керівників та персоналу;

– відповідальність та обов’язки керівника з забезпечення безпеки АЕС, який дозволяє встановити керівниками всіх рівнів атмосфери довіри та таких підходів до колективної роботи, що сприяють укріпленню позитивного ставлення до безпеки;

– відповідальність та обов’язки працівника з забезпечення безпеки АЕС надає розуміння кожному працівникові неприпустимості приховування помилок у своїй діяльності, виявлення та усунення причин їх виникнення; необхідності постійного вдосконалення, вивчення та впровадження передового досвіду, в тому числі зарубіжного та підтримки чистоти і порядку на закріплених робочих місцях та ділянках..

Принципи Культури безпеки у повній відповідності до рекомендацій МАГАТЕ стали домінуючими в управлінні ядерною галуззю України. Управління ядерною галуззю має статус національної важливості (безпеки), контролюється урядовими структурами України, знаходиться під пильним наглядом міжнародних органів. Знання та узгодженість термінології є невід’ємними частинами культури безпеки, оскільки являються головним під час передачі та обміну інформацією.

Література:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року.
2. [Закон України “Про охорону праці” від 14.10.1992 № 2694-ХІІ.](#)
3. Закон України “Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку” від 08.02.1995 року № 39/95-ВР.
4. Розпорядженням від 18 серпня 2017 р. № 605-р “Енергетична стратегія України на період до 2035 року “Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність”.
5. Стандарт OHSAS 18001:2007 “Система управління гігієною та безпекою праці. Вимоги”.
6. “Загальні положення безпеки атомних станцій” НП 306.2.-141-2008.
7. Офіційний сайт ДП НАК “Енергоатом” – <http://www.energoatom.kiev.ua/>.
8. Офіційний сайт Міжнародної організації праці – www.ilo.org.